

Koersdocument

Omgevingsvisie Veenendaal 2040

Contact

Heb je vragen?

Neem dan contact op met projectmanager Marriëlle Cornelisse

Via (0318) 538 538

HOOFDSTUK 1 – INLEIDING	3
WAAROM DE OMGEVINGSVISIE VEENENDAAL 2040	3
WETTELIJK KADER OMGEVINGSVISIE.....	4
WAAROM EEN KOERSDOCUMENT?.....	5
PROCES VAN HET KOERSDOCUMENT	5
OMGEVINGSVISIE VEENENDAAL 2040	5
PLANNING OMGEVINGSVISIE VEENENDAAL 2040	6
WAT VOLGT NA DE OMGEVINGSVISIE?	7
HOOFDSTUK 2 – BELANGRIJKSTE TRENDS EN ONTWIKKELINGEN	8
DEMOGRAFISCHE VERSCHUIVINGEN	8
KLIMAATVERANDERING, GRONDSTOFFENSCHAARSTE EN ENERGIETRANSITIE.....	8
VERANDERENDE ROL VAN DE GEMEENTE	9
ONDERGRONDS	10
DIGITALISERING.....	10
HOOFDSTUK 3 – DE VEENENDAALSE PRINCIPES	11
VITAAL	11
DUURZAAM	11
VEILIG	12
HOOFDSTUK 4 – DE KOERS VAN VEENENDAAL	13
UITGANGSPUNTEN	13
GROEN	14
GROEI	17
DUURZAAMHEID	22
MOBILITEIT	24
HOOFDSTUK 5 – AFWEGINGSKADER.....	27

Hoofdstuk 1 – Inleiding

Waarom de Omgevingsvisie Veenendaal 2040

Op 14 december 2023 heeft de gemeenteraad ingestemd met het opstarten van het proces voor de actualisatie van de Omgevingsvisie. Hier zijn verschillende redenen voor.

Opgaven voor Veenendaal

Veenendaal ontwikkelt zich snel. Er zijn grote opgaven op het gebied van woningbouw, economie, energie en groen. Deze ontwikkelingen, en hun consequenties voor de leefomgeving, zijn niet meer afdoende beschreven in de vorige omgevingsvisie. , de belangrijkste reden voor het herschrijven, er worden geen scherpe keuzes in de huidige omgevingsvisie gemaakt. Veenendaal heeft binnen haar gemeentegrenzen nog maar zeer beperkt ruimte terwijl het aantal opgaven (woningbouw, werkgelegenheid, groen, energie etc.) juist toeneemt. Het opstellen van een nieuwe omgevingsvisie gaat ons helpen om verschillende opgaven en belangen tegen elkaar af te wegen en (soms moeilijke) keuzes te maken over waar we wel of niet ruimte voor willen bieden.

Een voorbeeld is dat Veenendaal een gezonde stad wil zijn die lopen en fietsen wil stimuleren. Bovendien wil Veenendaal veel ruimte bieden aan groen en andere klimaatadaptatieve maatregelen. Tegelijkertijd wil Veenendaal ook alle ruimte bieden aan de auto. De vraag is of deze opgaven naast elkaar kunnen bestaan. Of kunnen we door middel van innovatieve en creatieve oplossingen deze opgaven slim combineren? Tijdens het opstellen van de omgevingsvisie worden dit soort vragen tegen elkaar afgewogen en zullen hierover doordachte en onderbouwde keuzes worden gemaakt. We vinden het belangrijk om deze opgaven binnen Veenendaal meer gebiedsgericht te benaderen. We verwachten dat er daardoor meer gericht kan worden gewerkt aan het oplossen van de opgaven. Deze gebiedsgerichte benadering is niet voldoende opgenomen in onze huidige omgevingsvisie.

Nieuwe inzichten

Daarnaast zijn er op nationaal-, regionaal- en lokaal niveau allerlei nieuwe inzichten op deze grote opgaven die een plek moeten krijgen in de omgevingsvisie.

- **Landelijk** is de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) vastgesteld. Op basis hiervan is het Programma NOVEX opgesteld, dat zich richt op uitwerking van de NOVI in specifieke gebieden in Nederland. Voor Veenendaal is in dit kader het ontwikkelperspectief NOVEX Arnhem – Nijmegen – Foodvalley relevant. Hierin wordt, aansluitend bij de landelijke opgave, onder andere benoemd dat er in de regio tot 2040 100.000 nieuwe woningen nodig zijn waarvan 45.000 in de regio Foodvalley.
- **Provinciaal** is de omgevingsvisie vastgesteld. Relevant voor Veenendaal is hierin onder andere dat de gebieden ten noordoosten en zuidoosten van Veenendaal aangegeven staan als potentiële grootschalige ontwikkellocaties voor wonen en werken. Daarnaast is het van belang dat Veenendaal zich heeft gecommitteerd aan het provinciale programma ‘Groen Groeit Mee’.
- **Regionaal** heeft Veenendaal zich onder andere gecommitteerd aan de woondeal Regio Foodvalley, de Bereikbaarheidsagenda Regio Foodvalley, het Regionaal Perspectief Landelijk Gebied en het Afwegingskader functieveranderingsbeleid 2024 Regio Foodvalley / Regio Amersfoort.
- **Gemeentelijk** zijn er diverse beleidsontwikkelingen op het gebied van detailhandel, wonen, mobiliteit, energie en bedrijventerreinen. Daarnaast is er met Spoorzone een belangrijk nieuw ontwikkelgebied benoemd.

Instrumenten

De Omgevingsvisie Veenendaal 2040 vormt de basis voor de verdere uitwerking van het gemeentelijk omgevingsbeleid in programma's, omgevingsplan (voorheen bestemmingsplannen) en omgevingsvergunningen. Deze verschillende instrumenten hebben de volgende functie:

- **Omgevingsvisie Veenendaal 2040:** behandelt de wat-vraag: ‘Wat willen we allemaal realiseren in het Veenendaal van de toekomst?’.
- **Omgevingsprogramma:** behandelt de hoe-vraag: ‘Hoe gaan we dat uitvoeren?’.

- **Omgevingsplan:** is de juridische borging van de Omgevingsvisie Veenendaal 2040 en de opgestelde Programma's.
- **Omgevingsvergunning:** de uiteindelijke toestemming van de gemeente om bouw- of verbouwactiviteiten uit te voeren binnen de gemeente.

Al deze instrumenten hangen met elkaar samen. De omgevingsvisie vormt de basis waarop de vervolgstappen worden gebaseerd en is in die zin onmisbaar voor het ruimtelijk beleid van de gemeente Veenendaal voor de komende decennia.

Samenvattend wordt de Omgevingsvisie Veenendaal 2030 geactualiseerd, omdat;

- Er niet voldoende scherpe keuzes gemaakt worden op de almaar groter wordende opgaven die veel ruimte vragen in onze gemeente waar we maar beperkt de ruimte hebben;
- Er allerlei nieuwe inzichten zijn die een plek moeten krijgen in onze visie voor Veenendaal, zoals de verstedelijkingsstrategie voor onze regio;
- Het belangrijk is om een actuele en stevige beleidsmatige basis te hebben voor de instrumenten waarmee we als gemeente sturing kunnen geven aan onze ruimtelijke ontwikkelingen.

Wettelijk kader Omgevingsvisie

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn alle wetten voor de leefomgeving gebundeld tot één wet. De Omgevingswet heeft twee maatschappelijke doelen:

1. Het bereiken en instandhouden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.
2. Het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving om er maatschappelijke behoeften mee te vervullen.

De Omgevingswet geeft duidelijke richtlijnen voor het opstellen van de Omgevingsvisie.

De gemeentelijke Omgevingsvisie:

- is een verplicht instrument vanuit de Omgevingswet;
- wordt door de gemeenteraad vastgesteld;
- moet betrekking hebben op het gehele gemeentelijk grondgebied;
- verwoordt wat de integrale gemeentelijke doelen zijn in het fysieke domein;
- geeft een beschrijving van de huidige toestand van de fysieke leefomgeving: ondergrond, water, voedsel en landbouw, natuurlijke hulpbronnen, natuur en landschap, gezondheid en veiligheid, gebouwde omgeving, energievoorziening, economische ontwikkeling, defensie en nationale veiligheid, cultuur en erfgoed, bereikbaarheid en voorzieningen;
- wordt in participatie met inwoners opgesteld;
- is alleen bindend voor de gemeente;
- moet digitaal raadpleegbaar zijn (Digitaal Stelsel Omgevingswet);
- is vormvrij op proces, inhoud en vorm;
- heeft geen einddatum.

Waarom een koersdocument?

Het koersdocument is de basis voor de uitwerking van de Omgevingsvisie Veenendaal 2040. Het doet richtinggevende uitspraken en vormt daarmee de leidraad voor de Omgevingsvisie Veenendaal 2040. Er wordt daarnaast teruggeblikt op de inspanningen van de afgelopen maanden waarin op diverse manieren keuzes zijn voorbereid voor het koersdocument.

Proces van het koersdocument

De voorbereiding van het koersdocument heeft op meerdere manieren en meerdere niveaus plaats gevonden.

Inwoners:

- Betrokken aan de hand van participatieavonden.
- Inwonerspanel is bevraagd over de toekomst van Veenendaal.

Ambtelijke organisatie:

- Er zijn diverse werksessies over de omgevingsvisie Veenendaal 2040 georganiseerd.
- Er is een projectteam Omgevingsvisie opgericht. In het projectteam zijn de vakgroepen Wonen, Werk & Voorziening, Mobiliteit, Ruimtelijke Ontwikkeling, Energie, Circulariteit, Groene & Klimaatbestendige leefomgeving, Gezondheid, Grondbeleid & Financiën en Veiligheid zijn vertegenwoordigd. Het projectteam heeft actief bijgedragen aan het opstellen van het document.
- Er is een inventariserende uitvraag per vakdiscipline geweest.

Gemeenteraad:

- Diverse beeldvormende avonden, dialoogavonden en een raadsconsultatie om de gemeenteraad te betrekken bij de uitdagingen die spelen binnen de fysieke leefomgeving.
- Op 4 februari jl. is de gemeenteraad meegenomen in een casus, waarin zij zelf een woonwijk mochten herinrichten. Daarbij waren diverse opgaven meegegeven.

Omgevingsvisie Veenendaal 2040

Na vaststelling van het koersdocument wordt de uitgezette leidraad uit dit Koersdocument verder uitgewerkt. De juridische procedure van een omgevingsvisie wordt voorbereidt met artikel 3:4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). De omgevingsvisie is het belangrijkste strategische document binnen de fysieke leefomgeving en staat in de organisatie gelijk aan de visie op het sociaal domein.

Op de Omgevingsvisie Veenendaal 2040 is ook de gemeentelijke inspraakverordening van toepassing. Dit houdt in dat voor opstart van de juridische procedure officieel inspraak mogelijk is. Het concept-ontwerp Omgevingsvisie Veenendaal 2040 ligt daarom in juni 2025 voor inspraak ter inzage. Tijdens de inspraakperiode worden meerdere participatieavonden georganiseerd om onze inwoners, bedrijven en andere stakeholders bij het opstellen van de omgevingsvisie te betrekken.

Na de inspraak wordt het juridische proces opgestart door de ontwerp-omgevingsvisie ter inzage te leggen. Iedereen kan een zienswijze inbrengen op het ontwerp van de omgevingsvisie. Tegen een omgevingsvisie staat geen beroep open. Een omgevingsvisie bindt alleen het bestuursorgaan dat de visie heeft opgesteld en heeft geen juridische gevolgen.

Tijdens het proces van de Omgevingsvisie Veenendaal 2040 wordt ook de procedure met betrekking tot de OER, omgevingseffectrapportage, doorlopen. De OER is ook wel bekend als de Milieu Effect Rapportage (MER) met verbrede reikwijdte. Deze OER neemt namelijk ook sociale en economische aspecten mee in de beoordeling. In deze beoordeling worden uiteraard ook de milieufactoren afgewogen, zoals geluid, bodem en stikstof. Hiermee ontstaat een volledig beeld van de omgeving en kunnen de juiste afwegingen gemaakt worden. Het uitvoeren van een MER is wettelijk verplicht bij het opstellen van deze omgevingsvisie.

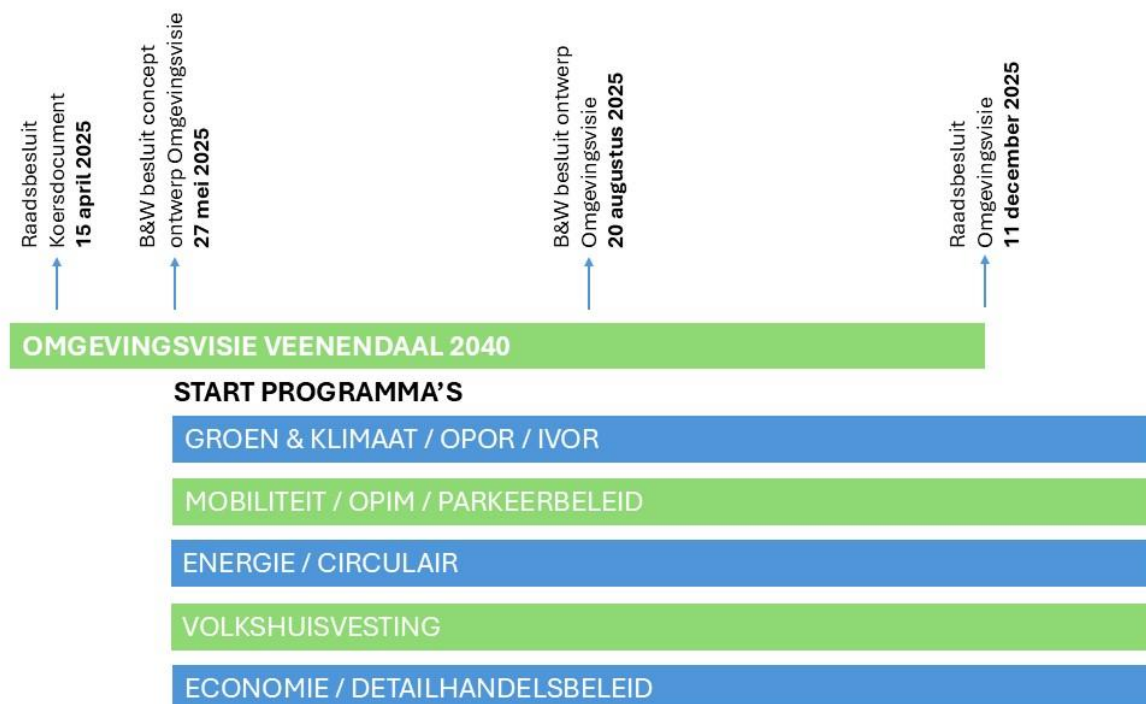
Omgevingsvisie Veenendaal 2040 PROCES

Wat volgt na de Omgevingsvisie?

De omgevingsvisie is het belangrijkste strategische document binnen de fysieke leefomgeving, net zoals de Visie Sociaal Domein dat is voor het sociale domein. De vaststelling van de Omgevingsvisie Veenendaal 2040 is pas het begin. De grote doelen en opgaven uit de omgevingsvisie moeten worden vertaald naar een aantal omgevingsprogramma's ter uitvoering van de omgevingsvisie. Bijvoorbeeld het Omgevingsprogramma Integrale Mobiliteit. Ook vormt de omgevingsvisie de basis van het omgevingsplan waarin wordt vastgelegd waar we welke ontwikkelingen in Veenendaal willen toestaan. Tenslotte moet het document regelmatig geëvalueerd worden om het actueel en bruikbaar te houden. Op deze momenten wordt ook de samenhang tussen de omgevingsvisie en de visie op het Sociaal Domein geëvalueerd.

Relatieschema Omgevingsvisie 2040 en uit te werken programma's

Hoofdstuk 2 – Belangrijkste trends en ontwikkelingen

In dit hoofdstuk staan de belangrijkste trends en ontwikkelingen voor Veenendaal. De omgevingsvisie moet een antwoord geven op hoe Veenendaal omgaat met deze ontwikkelingen.

Demografische verschuivingen

De bevolking van Nederland verandert de komende dertig jaar flink. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) groeit de bevolking tot 2050 met een miljoen. Tegelijkertijd verandert de samenstelling van de bevolking, bijvoorbeeld door de komst van nieuwkomers, maar ook door veranderende huishoudens. Mede door vergrijzing, echtscheidingen en meer alleenstaanden neemt het aantal personen per huishouden af, ook wel verdunning genoemd. Dit zorgt voor een grotere vraag naar woningen. Ook op de arbeidsmarkt is de demografische ontwikkeling merkbaar: binnen afzienbare tijd gaat een grote groep werkenden met pensioen. Dat heeft effect op de beschikbare arbeidskrachten en het stelsel van (sociale) voorzieningen.

Veenendaal heeft de afgelopen eeuwen telkens een antwoord gevonden op dergelijke ontwikkelingen. In eerste instantie zorgde de turfwinning voor het ontstaan en de groei van Veenendaal. Daarna kwam de wol- en tabaksindustrie die verdere groei mogelijk maakte. Toen deze industrieën belang verloren, heeft andersoortige bedrijvigheid deze rol overgenomen en werd de groei van Veenendaal wederom aangejaagd. Door de aanleg van auto- en spoorwegen en de centrale ligging in het land is de komst van meer woonwijken en bedrijven in Veenendaal gefaciliteerd. Daarmee is de stad uitgroeit tot de derde stad van de provincie Utrecht én een belangrijke spil in de regio Foodvalley.

In de verstedelijkingsstrategie Groene Metropool Arnhem Nijmegen Foodvalley is opgenomen dat in de Regio Foodvalley in 2040 een tekort is van 40.000 woningen. Op basis van de actualisatie van de woondeal is dit aantal opgelopen naar 45.000 woningen. Uit het woningbehoefteonderzoek dat in 2021 is uitgevoerd door STEC blijkt dat het tekort voor Veenendaal neerkomt op ongeveer 10.700 woningen. Dit aantal is berekend op de behoefte vanuit haar eigen inwoners, maar ook op de vraag van 'buiten'.

Klimaatverandering, grondstoffenschaarste en energietransitie

Door klimaatverandering neemt de kans op wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen toe. Dat levert risico's op voor de economie, gezondheid en veiligheid. De toekomstscenario's van het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut maken duidelijk dat de keuzes die we nu maken, effect hebben op het klimaat in de toekomst. Het is van groot belang dat Nederland zich aanpast aan deze veranderingen en zich inzet om klimaatverandering tegen te gaan. Dat kan onder meer door het klimaatbestendig en waterrobuust inrichten van onze bebouwde en landelijke gebieden. Het Rijk heeft de uitvoering hiervan vastgelegd in het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. In de beleidsbrief Water en Bodem sturend zijn hiervoor handzame leidende principes en structurerende keuzes aangereikt waarbij expliciet de samenwerking tussen belanghebbende en verantwoordelijke partijen wordt benadrukt. Ook in Veenendaal merken we de gevolgen van de klimaatverandering. Zo staat er regelmatig water op straat na een heftige regenbui. En een groot aantal bomen moet worden vervangen, doordat ze aangetast zijn door ziektes en infecties en/of ze overleefden de droogte van de afgelopen jaren niet. Uiteindelijk vindt dit zijn weerslag op de gezondheid en het welzijn van onze inwoners, met name op onze inwoners die al kwetsbaar zijn.

Verantwoord omgaan met grondstoffen en materialen is belangrijk, omdat we op dit moment 1,5 keer zoveel produceren dan wat de aarde aankan. Circulariteit is erop gericht om te gaan produceren en te leven binnen de grenzen van wat de aarde aankan. Hiermee zorgen we ervoor dat Veenendaal prettig leefbaar blijft. De overproductie die we nu hebben heeft als gevolg dat er een hoge CO₂ productie is om alle grondstoffen te delven, te transporteren, nieuwe producten te maken, ze af te voeren en als afval te verbranden. Deze hoge CO₂ productie leidt tot opwarming van de aarde en draagt daarmee bij aan het klimaatprobleem. Ook zorgt dit 'overgebruik' ervoor dat grondstoffen en producten steeds schaarser worden – en dus duurder – omdat ze op raken. Als dit gebeurt ontstaan er economische problemen en ongelijkheden. Eveneens ontstaan er praktische problemen doordat producten die nu volledig zijn geïntegreerd in onze levensstijl op

termijn niet meer maakbaar, en verkrijgbaar zijn doordat benodigde grondstoffen op zijn. Een circulair Veenendaal is nodig om de uitputting van grondstoffen tegen te gaan en voorbereid te zijn op wanneer dit toch gebeurt. Voor de samenleving is dit urgent, omdat door circulair te zijn in de toekomst voldoende voorzieningen en voedselzekerheid wordt gegarandeerd en prijsstijgingen het hoofd kunnen worden geboden.

Beschikbaarheid van energie voor ruimtelijke ontwikkelingen is niet meer vanzelfsprekend. Voor grootverbruikers geldt al een stop op aansluitingen tot ten minste 2030, voor kleinverbruikers (o.a. nieuwe woningen) is deze beperking aanstaande. Netverzwaring is noodzakelijk om nieuwe ontwikkelingen en verduurzaming en groei van bestaande functies te blijven faciliteren en dat vraagt fysieke ruimte. Maar netcongestie heeft ons ook laten zien dat we fundamenteel anders moeten gaan kijken naar ons energiesysteem. Netbewust bouwen is essentieel om de gewenste groei van Veenendaal mogelijk te maken. Dat betekent fundamenteel andere keuzes in onze ruimtelijke ordening: andere oriëntatie van woningen, andere ruimtelijke verdeling van functies afgestemd op energieprofielen, passief bouwen en ruimte voor opwek, opslag, warmtecentrales en trafo's. Energie is dus niet alleen een grote ruimtevrager de komende decennia, maar ook steeds meer ruimte sturend. De energie-opgave heeft hiermee een extra dimensie gekregen: naast zoveel mogelijk energie besparen en zoveel mogelijk lokaal duurzaam opwekken, gaan we steeds meer sturen op het bij elkaar brengen van vraag en aanbod in tijd en plaats. Toenemende energiekosten zorgen er bovendien voor dat er een ongelijkheid ontstaat tussen inwoners die de maandelijkse energielasten en de transitie naar een energiezuinige en aardgasvrije woning kunnen financieren, en inwoners voor wie dit niet haalbaar is. Zo zorgt energiearmoede ervoor dat de energietransitie naast een ruimtelijk vraagstuk ook steeds meer een sociaal vraagstuk wordt.

De focus ligt op het aanpassen van onze samenleving zodanig dat de gevolgen van de verwachte klimaatverandering kunnen worden verminderd, dan wel opgevangen, er verantwoord wordt omgegaan met grondstoffen en materialen en er verantwoord wordt omgegaan met energie in een land waar het energienet steeds meer overbelast raakt.

Veranderende rol van de gemeente

De samenleving verandert en de rol van de overheid verandert mee. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet zie je dit ook terugkomen in de wetgeving. Deze wet is meer gericht op het beleggen van de verantwoordelijkheid bij initiatiefnemers, inwoners en bedrijven om regie te nemen op hun leefomgeving. Als gemeente moedigen we initiatieven vanuit bewoners dan ook aan. Samen met inwoners, bedrijfsleven, andere overheden en kennisinstellingen willen we werken aan gemeenschappelijke doelen en opgaven. Samenwerking met de regio Foodvalley, de provincies Utrecht en Gelderland, het waterschap Vallei en Veluwe en onze uitvoeringsorganisaties (zoals de omgevingsdienst, de veiligheidsregio, de afvalverwerker en de gezondheidsdienst) maakt hier deel van uit. Aan de andere kant zien we ook dat individualisering, de daarmee gepaarde afbraak van de sociale cohesie en het toenemende beroep op eigen verantwoordelijkheid ervoor hebben gezorgd dat met name de mensen die minder zelfredzaam zijn niet goed mee kunnen komen. De overheid moet zorgdragen voor kwetsbare groepen, maar ook het algemeen belang waarborgen.

Deze twee rollen zijn niet altijd makkelijk te verenigen, omdat individuele vrijheid en initiatief soms recht tegenover het algemeen belang staan. Bij bewonersinitiatieven moet steeds de balans worden gezocht tussen eigen- of buurtbelang en het publieke belang. Als gemeente moeten we helderheid bieden over de randvoorwaarden waarbinnen initiatieven zich kunnen ontplooien zonder het algemeen belang onevenredig te schaden. De gemeente moet duidelijk aangeven wat haar rol is. Is zij initiatiefnemer, facilitator, verbinder of de partij die kaders stelt? Deze rol kan per samenwerking verschillen.

Ondergrond

De druk op de ondergrond wordt steeds groter. De ondergrond biedt ruimte aan allerlei essentiële infrastructuren die zorgen voor de stroomvoorziening en het transport van gas en water. Daarnaast realiseren we steeds meer warmtesystemen met de bijbehorende ondergrondse leidingen en ondergrondse opslaglocaties. Het drinkwater dat uit de ondergrond wordt gewonnen, moet beschermd worden tegen vervuiling, maar ook moet vuil water op de juiste wijze worden afgevoerd. Daarnaast willen we regenwater op de juiste manier vasthouden en bergen om wateroverlast tegen te gaan en te behouden voor droge periodes. Ten slotte is het belangrijk dat bomen de ruimte krijgen om goed te wortelen, zodat ze kunnen bijdragen aan een gezonde en groene leefomgeving.

Met de groeiende bevolkingsomvang en de behoefte om Veenendaal te verduurzamen, wordt het steeds duidelijker dat er meer ruimte nodig is voor deze ondergrondse systemen en dat de druk op de ruimte, ook onder de grond, toeneemt. De gemeente moet dus strategisch omgaan met de ondergrondse ruimte die er is, waarbij al deze belangen met elkaar in balans worden gebracht. Het is dan ook niet alleen een praktische kwestie, maar een belangrijke stap richting een toekomstbestendige en leefbare stad.

Digitalisering

Digitalisering heeft de afgelopen decennia een enorme invloed gehad op onze samenleving. Begin jaren negentig hadden nog weinig mensen van ‘het internet’ gehoord. Al snel kwamen daarna de mobiele telefoons op, met begin 2000 de eerste ‘smartphones’. Thuiswerken via videobellen is sinds de coronacrisis wijdverbreid. Al deze ontwikkelingen hebben onze manier van samenleven veranderd. We werken, leven en communiceren nu anders dan twintig jaar geleden. Dit heeft invloed op hoe we de fysieke leefomgeving gebruiken. Omdat er meer vanuit huis wordt gewerkt, ontstaat er vraag naar andere manieren van werken. Autonome voertuigen en deelauto's en een toenemend gebruik van de (elektrische) fiets veranderen onze wijze van vervoer en daarmee de inrichting van de openbare ruimte. Door de groei van online winkelen verandert de rol van bijvoorbeeld winkelcentra. Hier wordt dan minder gewinkeld, maar het blijven plekken waar inwoners elkaar ontmoeten.

We hebben echter niet alleen te maken met digitalisering van de fysieke omgeving, maar ook met de ontwikkeling van een aparte, volwaardige, digitale omgeving. Wij leven in beide omgevingen, en wat er in de digitale omgeving gebeurt beïnvloedt aspecten van ons fysieke leven op een fundamentele manier. Daarmee beïnvloedt het dus ook aspecten van de fysieke leefomgeving. Vooral binnen de thema's energie en mobiliteit speelt digitalisering een belangrijke rol. Denk bijvoorbeeld aan de inzet van digitalisering voor efficiënter netbeheer of het beter in balans brengen van vraag en aanbod. Met betrekking tot mobiliteit kan gedacht worden aan zelfrijdende auto's of de inzet van drones die in de toekomst onze mobiliteit en goederenvervoer zullen gaan beïnvloeden. In de omgevingsvisie zal onderzocht worden welke relaties voor Veenendaal relevant zijn en welke consequenties dit op termijn kan hebben voor ruimtelijke vraagstukken.

Hoofdstuk 3 – De Veenendaalse principes

De principes van de Omgevingsvisie Veenendaal 2030 zijn ‘Gezond, Duurzaam en Veilig’. Deze principes zijn zorgvuldig tot stand gekomen in samenwerking met inwoners en de gemeenteraad. Ze vormen de basis van de Omgevingsvisie Veenendaal 2030 en alle ontwikkelingen moeten bijdragen aan in ieder geval één van deze principes. Daarmee wordt gestuurd op een gezond, duurzaam en veilig Veenendaal.

Hoewel de principes leidend zijn en onverminderd belangrijk voor Veenendaal en haar inwoners, is het de vraag of deze principes de uitdagingen waar Veenendaal voor staan kunnen omvatten. Met name als het gaat om de woningbouwopgave en de economische opgaven mist een sturende basis in de leidende principes. Gezond, duurzaam en veilig zijn randvoorwaarden voor deze opgaven, maar niet leidend. We willen ons daarom richten op een vitale samenleving en het principe Vitaal opnemen in de Omgevingsvisie Veenendaal 2040. Dan kunnen we namelijk ook actief sturen op een levendig en economisch sterk Veenendaal. Aangezien vitaal een breed begrip is, stellen we voor om het principe gezondheid op te nemen in het principe Vitaal. De kern van het principe Gezond blijft uiteraard overeind staan en we blijven sturen op een gezond en leefbaar Veenendaal. Een Vitaal Veenendaal.

In dit hoofdstuk staat hoe de principes vorm krijgen in de Omgevingsvisie Veenendaal 2040.

Vitaal

Onder een vitaal Veenendaal verstaan we een stad die levendig en leefbaar is. De stad zorgt voor voldoende voorzieningen en werkgelegenheid voor haar inwoners. Haar inwoners hebben voldoende mogelijkheden om te bewegen, te kunnen ontspannen, anderen te ontmoeten en onderdeel te zijn van de maatschappij. En dat allemaal in een schone en gezonde leefomgeving. Een gezonde leefomgeving op het gebied van meetbare onderdelen zoals weinig geluidsoverlast of fijnstof. Maar ook een gezonde leefomgeving op het gebied van niet-meetbare onderdelen, zoals het hebben van een groene leefomgeving die uitnodigt tot ontmoeten en bewegen. De vitale stad is dan ook groener en meer verbonden met de omliggende natuur- en agrarische gebieden. De economie is divers, bestendig, maar ook doelgericht. Gericht op het toevoegen van economische, maar ook maatschappelijke waarde. De stad heeft inwoners die voldoende mogelijkheden hebben om naar behoefte te wonen en binnen en buiten de stad te recreëren. Bovendien kenmerkt de vitale stad zich door het vermogen van inwoners om zich te organiseren en met initiatieven te komen die van belang zijn voor hun eigen leefomgeving. Het is een stad met een breed cultureel aanbod waaronder een theater. Bereikbaarheid van de stad en haar voorzieningen is dan ook een essentieel onderdeel van Vitaal Veenendaal. Vitaal Veenendaal is gezond, krachtig en bruist.

Duurzaam

Met duurzaam Veenendaal bedoelen we een Veenendaal dat is voorbereid op de uitdagingen van de toekomst. Met name op het gebied van energie, circulariteit en klimaatadaptatie is de stad toekomstbestendig ingericht. Dit betekent ook dat ingezet wordt op duurzame mobiliteit, zoals fietsen, wandelen en het openbaar vervoer. De stad is dooradert met groen-blauwe structuren om de negatieve effecten van klimaatverandering, zoals gezondheidsklachten door hittestress, het hoofd te bieden. Echter, duurzaam Veenendaal raakt ook allerlei andere thema's, zoals wonen, economie en de digitaliserende samenleving.

Veilig

In Veilig Veenendaal is veilig wonen, werken en leven voor inwoners en ondernemers altijd een belangrijk uitgangspunt. Een veilige en leefbare omgeving speelt ook in relatie tot het veiligheidsgevoel een grote rol. Het is een randvoorwaarde die in de basis op orde moet zijn. Een daarbij passende fysieke inrichting van de ruimte draagt niet alleen bij aan een fysiek zo veilig mogelijke omgeving. Maar ook aan de sociale veiligheid. Veiligheid in Veenendaal betekent bijvoorbeeld ook dat we met elkaar zorgen voor voldoende ogen en oren op straat, de verbinding tussen inwoners stimuleren en de sociale cohesie via ruimtelijke ontwikkelingen bevorderen. Veilig Veenendaal richt zich op het bouwen van gemeenschapszin waarin iedereen meedoet en men naar elkaar omkijkt.

Hoofdstuk 4 – De koers van Veenendaal

Dit koersdocument geeft richting aan het opstellen van de Omgevingsvisie Veenendaal 2040. Het koersdocument richt zich op de vier belangrijkste thema's die spelen voor het opstellen van de Omgevingsvisie Veenendaal 2040. Dat zijn de thema's groen, groei, duurzaamheid en mobiliteit, in de volle breedte van de thema's. Door de koers uit te zetten op deze vier thema's, kan de omgevingsvisie in het vervolgproces gemakkelijker worden gevuld. In de omgevingsvisie worden uiteraard nog veel meer andere belangrijke thema's aangesneden. Hieronder wordt eerst beschreven wat de uitgangspunten van het koersdocument en de omgevingsvisie zijn. Vervolgens wordt per hoofdthema de koers beschreven en aangegeven wat de belangrijkste keuzes en dilemma's zijn. Deze keuzes en dilemma's komen voort uit de opbrengst van de raadsconsultatie en van de participatie. Deze koers helpt ons om de uiteindelijke omgevingsvisie vorm te geven. Deze koers is richtinggevend en kan nog veranderen in de aanloop naar de definitieve omgevingsvisie. Als door uitwerking blijkt dat we toch een andere richting op willen of moeten gaan, dan wordt dat onderbouwd voorgelegd aan de gemeenteraad.

Uitgangspunten

De hoofduitgangspunten voor het koersdocument en vervolgens uiteraard ook de Omgevingsvisie Veenendaal 2040 zijn:

- We kiezen voor de leidende principes Vitaal, Duurzaam en Veilig. Deze principes staan voor ons centraal bij het maken van keuzes voor de fysieke leefomgeving. We sturen op een vitale, duurzame en veilige stad. Per ontwikkeling in de fysieke leefomgeving wordt afgewogen of het plan op de juiste manier bijdraagt aan een vitaal, duurzaam en veilig Veenendaal.
- We herbevestigen de keuze voor het realiseren van 10.700 woningen in en rondom Veenendaal voor 2040, zoals afgesproken in de verstedelijkingsstrategie. We vinden het belangrijk om onze woningvoorraad substantieel uit te breiden. Voor de mensen uit Veenendaal die op zoek zijn naar een woning, maar ook voor mensen die zich in Veenendaal willen vestigen. Voor veel woningen zijn al locaties aangewezen. De resterende opgave wordt deels binnen Veenendaal gerealiseerd en deels buiten de gemeentegrenzen in samenwerking met Ede, Rhenen en Renswoude. Zowel binnen als buiten Veenendaal is de kwaliteit van de leefomgeving leidend bij woningbouwontwikkelingen.
- We gaan bij deze groei uit van een te verwachten omvang van 84.000 inwoners in 2040. Dit is een uitgangspunt bij het bepalen van o.a. de woningbehoefte, het energiesysteem, de voorzieningen, de werkgelegenheid en de mobiliteitsoplossingen. De groei moet in balans zijn.
- We werken aan een toekomstbestendig Veenendaal. Dat betekent dat we op een innovatieve, creatieve manier werken aan wonen, economische bedrijvigheid, mobiliteit, groen, duurzaamheid enzovoorts. We ontwikkelen concrete mogelijkheden die we in het verleden niet hadden, maar die we vandaag en in de toekomst nodig hebben om de knelpunten op te lossen. Waarmee we tegelijkertijd de kwaliteit van de Veenendaalse samenleving verhogen. Het Veenendaal van de toekomst is niet een extrapolatie van het Veenendaal van het verleden.
- We nemen het opgaveperspectief Duurzaam Veenendaal als uitgangspunt en als basis voor het leidende principe Duurzaam.
 - Veenendaal wil in 2050 een circulaire stad zijn: een samenleving waar waardevolle materialen en grondstoffen worden hergebruikt, geen afval wordt geproduceerd en de levensloop van producten zo lang mogelijk is;
 - In 2050 heeft Veenendaal een duurzaam, betrouwbaar, betaalbaar en rechtvaardig energiesysteem. Dat systeem is slim, klimaatneutraal en iedereen kan er in meedoen. We gebruiken minder energie dan nu en maken maximaal gebruik van lokale duurzame bronnen. We kunnen niet alle energie binnen onze grenzen opwekken, daarom is samenwerking in de de regio en daarbuiten belangrijk.
 - In 2050 is Veenendaal een klimaatbestendige stad, dit doen we door:
 - Het creëren van een koele en aangename leefomgeving;
 - Een robuust bodem- en watersysteem;
 - Een stad die kan omgaan met extreme weersituaties.
- We onderzoeken hoe we de gevolgen van de digitaliserende samenleving een plek kunnen geven bij de ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving.

Groen

Groen is een essentieel onderdeel van de leefomgeving van Veenendaal. Dit is terug te zien op drie manieren:

- Een groene omgeving heeft een positieve invloed op het welzijn van onze inwoners en is bevorderlijk voor het mentale en de fysieke welzijn. Een uitnodigende groene omgeving biedt mogelijkheden om te recreëren en erop uit te trekken. Men vertoeft liever in een gebied met een groene uitstraling dan een versteend gebied.
- Daarnaast zijn gebieden met veel bomen en groen beter bestand tegen de gevolgen van klimaatverandering. Bomen zorgen voor schaduw en nemen warmte op van de zon. Een groene omgeving neemt meer water op dan een versteende omgeving waardoor wateroverlast bij hevige regenval wordt tegengegaan. Een groene omgeving zorgt dus voor verkoeling en voorkomt wateroverlast.
- Ten slotte speelt kwalitatief en robuust groen een sleutelrol bij het versterken van de biodiversiteit. Planten, bomen en andere groene gebieden bieden essentiële leefomstandigheden voor onze diersoorten, van insecten tot vogels en zoogdieren. Ze dienen als voedselbronnen, schuilplaatsen of broedplaatsen voor veel diersoorten. Daarnaast kunnen krachtige groene structuren dienen als verbinding tussen ecosystemen en daarmee het geheel aan biodiversiteit versterken. Door afname van biodiversiteit in het landelijk gebied zijn robuuste, biodiverse stedelijke ecosystemen belangrijker dan ooit.

Opgaven binnen Groen:

- Klimaatveiligheid: voldoende groen toevoegen of bestaand groen aanpassen zodat hittestress en wateroverlast worden verminderd.
- Groei van biodiversiteit stimuleren.
- Groene ruimte realiseren voor ontmoeten en bewegen.

Groen om de stad

De gemeente is omgeven door een groene schil die bestaat onder andere uit de Utrechtse Heuvelrug, het Binnenveld, de Groene Grens en de gebieden rondom Fort aan de Buursteeg. Deze natuurlijke en agrarische gebieden zijn recreatieve en ecologische kansen voor Veenendaal. Ze vormen een raamwerk waarbinnen de stad Veenendaal ligt. Juist door in te zetten op verdichting in de stad, 'sparen' we dit landschap zoveel mogelijk. Daarbij is het cruciaal dat we bouwen aan een groen(-blauwe) dooradering van het stedelijk weefsel, zodat we goede stad-land verbindingen tot stand te brengen.

Groene overgangszones

De gemeente Veenendaal heeft weinig buitengebied, maar het buitengebied dat we hebben koesteren we. Dit betekent dat het landschap en de groene en blauwe structuren hier het belangrijkste uitgangspunt zijn. Het toevoegen van bebouwing is in deze gebieden in principe ongewenst. Waar mogelijk proberen we de belangrijkste groene en blauwe structuren terug te brengen of te versterken. Waar sprake is van een harde scheiding tussen de stad en het ommeland, staan we mogelijkheden toe om deze scheiding subtieler te maken. Echter, altijd met de waarde van het landschap en de ecologische situatie als leidend principe. In het buitengebied geven we de voorkeur aan functies die bijdragen aan de recreatieve, landschappelijke en natuurwaarde van het gebied. Door in te zetten op landschap, recreatie en ecologie wordt het Veenendaalse buitengebied een groene overgangszone van de stad naar de natuur en het platteland.

Groene 'inprikkers'

De gemeente is omgeven door een groene schil. Deze natuurlijke en agrarische gebieden zijn recreatieve en ecologische kansen voor Veenendaal. Het is belangrijk om deze groene gebieden, samen met onze parken, als het ware in Veenendaal te laten prikken, zodat de voordelen van deze groene omgeving ook op wijkniveau te beleven zijn en er makkelijk op uitgetrokken kan worden naar het ommeland. De Grift is een mooie, historische blauwe ader door Veenendaal die momenteel al dient als groen-blauwe structuur die de natuur en het groen de stad in kan trekken. Daarnaast zijn er nog meer groene en blauwe 'inprikkers' waarop ingezet moet worden. Door data over biodiversiteit te combineren met de bestaande ecologische verbindingzones en groene locaties brengen we de groene en blauwe structuren in beeld. Vervolgens worden keuzes gemaakt welke groene structuren we op zijn minst beschermen of anders gaan versterken.

Groen op locatie- en gebouwniveau

Groen op gebouwniveau, zoals groen op gebouwen en gevels, biedt talloze voordelen voor zowel het milieu als de leefomgeving van stedelijke gebieden. Ze creëren kleine habitats, waar verschillende planten en dieren, zoals bijen, vlinders en vogels, goed in kunnen leven. Ook heeft groen op gebouwen en gevels een positief effect op het klimaat. Ze zorgen voor extra isolatie en nemen warmte op. Dit helpt om de temperatuur in stedelijke gebieden te reguleren, vooral tijdens hete zomers. Ook kunnen deze groene elementen bijdragen aan het besparen van energie, doordat ze het binnenklimaat koeler houden in de zomer en warmer in de winter. Ten slotte helpen groene gevels en daken de stad en zorgen ze voor een aangename, gezondere leefomgeving. Door daarnaast ook in te zetten op groen in de (semi-)openbare ruimte worden al deze effecten nog eens versterkt. Kleinschalig groen maakt steden niet alleen duurzamer, maar ook aantrekkelijker en leefbaarder voor hun inwoners. Door het groen in de stad op te waarderen van groen met een lage natuurwaarde naar groen met een hoge natuurwaarde, ontstaat, naast de groene inprikkers, een groen raamwerk dat door de stad loopt. Dit betekent bijvoorbeeld dat we op sommige locaties eentonige grasvelden willen omvormen naar kruidenrijke graslanden met allerlei verschillende

Kaart 1 - Thema Groen

planten.

Samenvattende keuzes

- We kiezen ervoor om de belangrijke landschappen (Utrechtse Heuvelrug, het natura2000 gebied in het Binnenveld, de Groene Grens en de Grebbelinie) te behouden en versterken. Dit is een van de redenen waarom we focussen op inbreiding en uitbreiding van de stad met een relatief hoge dichtheid van gebouwen en functies.
- Het is noodzakelijk om de biodiversiteit in de bestaande stad te versterken. Daarom zetten we in op natuurinclusief bouwen en inrichten en op ecologische verbindingen en stepping stones in de stad.
- We ondersteunen de noodzakelijke versterking van het Natura2000 gebied in het Binnenveld (de Hellen en de Hooilanden), gelegen net binnen en net buiten onze gemeentegrens.
- We kiezen ervoor om de huidige groen(blauwe) structuur te behouden, kwalitatief te versterken of zelfs uit te breiden, zodat sterkere structuren en systemen worden gerealiseerd. We koesteren de bestaande `inprikkers` en waarderen ze op. Tegelijkertijd stimuleren we het gebruik van het groen voor ontmoeten en het verbeteren van de gezondheid.
- We kiezen ervoor om het puntensysteem te handhaven en te verbeteren als instrument om onder andere kleinschalig groen en groen op of aan bebouwing te stimuleren. Hiermee vragen we elke woningbouwontwikkeling om bij te dragen aan een groen Veenendaal. We kunnen hiermee op locatieniveau het toevoegen van woningen afwegen ten opzichte van het toevoegen van voldoende kwalitatief groen en waterberging. We onderzoeken de mogelijkheden om de reikwijdte en het toepassingsbereik van het puntensysteem te vergroten.
- We kiezen ervoor om bestaand groen met een lage natuurwaarde op te waarderen naar groen met meer biodiversiteit en een hogere natuurwaarde. Door innovatieve oplossingen waarderen we het groen op, ook in de verstedelijkte omgeving.
- We zetten ons beleid voort om het beheer van eentonige grasvelden te wijzigen in een divers en minder frequent maaibeheer. Daarbij ontstaat onder andere veel meer ruimte voor kruidenrijke vegetaties, wordt de groei en de van bomen bevorderd en wordt de biodiversiteit vergroot.
- We kiezen ervoor om de inrichting van een groene openbare ruimte zoveel mogelijk samen met inwoners en ondernemers in de stad te doen en te zoeken naar mogelijkheden om gezamenlijk verantwoordelijkheid over het in stand houden / onderhouden hiervan te organiseren.

Te verwachten dilemma's

- Waar gaat Veenendaal ruimte vinden om groenstructuren en het groene raamwerk te versterken met het oog op onder andere klimaatadaptatie en de verbetering van de biodiversiteit? En hoe realiseren we voldoende beleefbaar groen, dat ook te betreden is, in plaats van vooral groen op en aan gebouwen? Hoe combineren we deze opgave met andere opgaven zoals wonen en werkgelegenheid?

Groei

In 2024 telde Veenendaal 70.000 inwoners. De verwachting is dat dit aantal tot 2040 naar ruim 84.000 inwoners groeit. Voor de komende twintig jaar is het beeld voor Veenendaal dat vooral de vergrijzing en verdunning van onze bevolking zorgt voor een flinke verschuiving in samenstelling. Tegelijkertijd wonen er momenteel veel gezinnen met kinderen in Veenendaal. Deze kinderen gaan op een gegeven moment werken of studeren, worden volwassen en willen wellicht zelf een gezin gaan stichten. Deze ontwikkelingen hebben invloed op de woningbehoefte van onze gemeente. In de verstedelijkingsstrategie Groene Metropool Arnhem Nijmegen Foodvalley is opgenomen dat in de Regio Foodvalley in 2040 een tekort is van 40.000 woningen. Uit woningbehoefteonderzoek blijkt dat het tekort voor Veenendaal neerkomt op ongeveer 10.700 woningen. Dit aantal is berekend op de behoefte vanuit haar eigen inwoners, maar ook op de vraag van 'buiten'.

Opgaven binnen Groei:

- Realiseren van 10.700 woningen, deels binnen Veenendaal en deels erbuiten in samenwerking met partnergemeenten, met als randvoorwaarde een voldoende kwalitatieve leefomgeving.
- Afstemming van het woningbouwprogramma op demografische ontwikkelingen en gewenste doelgroepen.
- In balans mee laten groeien van andere opgaven zoals werkgelegenheid, voorzieningen en groenstructuren.
- Voldoende ruimte reserveren voor groei van de energie infrastructuur die 84.000 inwoners van stroom kan voorzien.

Waar en hoe groeit Veenendaal?

Om te blijven voldoen aan de vraag naar woningen in Veenendaal, zetten we in ieder geval in op het bouwen van woningen in de onderstaande gebieden. Een deel van deze gebieden draagt op het moment al de helft van de woningbouwopgave van Veenendaal.

- Spoorzone, waarin we verdichten rondom stationsgebied Veenendaal-centrum en het bedrijventerrein het Ambacht transformeren naar een woon-werklocatie.
- De binnenstad, waar we al veel locaties hebben verdicht en verstedelijkt, maar waar nog steeds kansen liggen. We houden onze ogen open voor mogelijke ontwikkelingslocaties.
- Groenpoort, waar we bezig zijn met het afronden van de nieuwbouwprojecten.
- Rondom station Veenendaal-west, waar we verdichten en onder andere woningen bouwen die voornamelijk gericht zijn op ontbrekende woningtypes zoals seniorenwoningen en sociale huurwoningen.
- Rondom OV-lijn Ede-Veenendaal, waar we inzetten op verdichting en functiemenging en daarmee een verstedelijkte corridor neerzetten.
- Zoekrichtingen voor uitbreiding aan de noordzijde of zuidoostzijde van Veenendaal, beiden in ieder geval onder de voorwaarde dat er een stedenbouwkundige aansluiting op de bestaande stad komt.

Ter aanvulling op de bovenstaande bouwlocaties, kijken we ook naar de bestaande wijken. Elke wijk in Veenendaal heeft zijn eigen karakter, geschiedenis en dynamiek, waardoor het belangrijk is om ze afzonderlijk te benaderen. Veenendaal is een stad die zich de afgelopen decennia sterk heeft ontwikkeld. De verschillende wijken weerspiegelen elk een uniek aspect van deze groei. Van enkele oudere, meer historische wijken tot de nieuwe uitbreidingswijken. Elke buurt heeft zijn eigen identiteit en specifieke kwaliteiten en uitdagingen. Dit vraagt dan ook om een specifieke benadering die deze kwaliteiten naar boven kan halen en kan versterken én die de uitdagingen het hoofd kan bieden. Zo geven we ruimte aan klimaatadaptatie, het beter in balans brengen van het woonprogramma en het versterken van de leefomgeving. Het toevoegen van woningen heeft in deze buurten minder prioriteit en per locatie moet goed gekeken worden of meerlaagse en multifunctionele ontwikkelingen wel passend zijn. Op termijn ontstaan er mogelijk voor enkele buurten nog kansen om, vergelijkbaar met het Franse Gat, een integrale

gebiedsaanpak te volgen. Integraal door een combinatie van vastgoedvernieuwing, aanpak openbare ruimte en impulsen binnen het sociaal domein.

Onze grootste uitdaging is om de groei van het aantal woningen samen op te laten lopen met het voorzieningenniveau, de welvaart en het behouden en creëren van een fijne, gezonde en veilige leefomgeving. De verstedelijkingsopgave gaat namelijk niet alleen over het toevoegen van woningen. Verstedelijking zorgt ook voor meer vraag naar (maatschappelijke) voorzieningen. Daarnaast moet er op regionaal niveau worden gekeken naar hoe we onze steden bereikbaar houden en hoe we ervoor kunnen zorgen dat huidige en toekomstige bewoners wonen in een fijne en veilige leefomgeving.

Voorzieningen

In Veenendaal is het van groot belang om het voorzieningenniveau zorgvuldig af te stemmen op de verwachte groei van het aantal inwoners. Dit zorgt niet alleen voor een hoge kwaliteit van leven voor de huidige bewoners, maar ook voor een solide basis voor de nieuwe inwoners die naar de stad komen. Om zicht te krijgen op de behoefte aan maatschappelijke voorzieningen op de korte, middellange en lange termijn wordt momenteel onderzoek gedaan. Dit onderzoek helpt ons te begrijpen waar voorzieningen, zoals scholen, zorginstellingen en sportfaciliteiten, het meest nodig gaan zijn. De resultaten van dit onderzoek gebruiken we om gerichte keuzes te maken over het voorzieningenniveau in de omgevingsvisie. Het is daarbij belangrijk dat we niet alleen kijken naar de kwantiteit van de voorzieningen, maar vooral ook naar de kwaliteit en toegankelijkheid ervan. We kiezen ervoor om ook op wijkniveau een sterk basisbestand aan voorzieningen te hebben om de bereikbaarheid en toegankelijkheid daarvan te vergroten. Het gaat hier dan bijvoorbeeld om de huisarts en de apotheek, maar ook om ontmoetingsplekken voor de wijk. Dit creëert levendige wijkcentra en versterkt de sociale cohesie in de buurten. Voor de gemeente als geheel zetten we uiteraard ook in op culturele voorzieningen, zoals een theater, muziekschool en de bibliotheek. Voorzieningen zorgen voor ontmoetingen, sluiten aan bij de stedelijke/regionale ambities die Veenendaal heeft op dit gebied en versterken daarmee de sociale cohesie en het mentale welzijn van onze inwoners.

Economie

Veenendaal heeft een sterke economische basis, maar om de stad toekomstbestendig te maken, is het belangrijk om de economische ontwikkeling verder te versterken en onze stad op economisch gebied beter te profileren. Het is van groot belang dat de groei van het aantal inwoners hand in hand gaat met de economische groei. Het hebben van een baan is cruciaal voor de zelfraadzaamheid van onze inwoners en vermindert de druk op onze sociale voorzieningen. Dit betekent dat de werkgelegenheid in Veenendaal moet meegroeien met de toename van de bevolking, zodat nieuwe werkplekken beschikbaar komen voor de mensen die in de stad gaan wonen. Door strategisch te investeren in de juiste sectoren en voorzieningen, zorgen we ervoor dat Veenendaal niet alleen een aantrekkelijke plek blijft om te wonen, maar ook om te werken. In de omgevingsvisie wordt dan ook een meer eenduidig economisch profiel voor Veenendaal neergezet. De omgevingsvisie voor Veenendaal richt zich op het versterken van de economische groei door digitalisering en innovaties in de Veenendaalse basis-sectoren Metaal, ICT en Food. De samenwerking tussen deze sectoren stimuleert nieuwe verdienmodellen en duurzame werkgelegenheid. Twee nieuwe campusgebieden (ICT-Tech-campus en SKF-campus) worden opgezet als innovatiehubs, waar bedrijven en kennisinstellingen samen nieuwe technologieën ontwikkelen. Onderzocht wordt of Veenendaal de standplaats zou kunnen worden voor een (dependance van) een HBO ICT opleiding. Deze samensmelting van werken, leren en innoveren proberen we te koppelen aan kansen in de regio, zodat bedrijven ook binnen de regio van elkaar kunnen profiteren. Ook wordt door de regio onderzocht of er een regionaal bedrijventerrein kan worden gerealiseerd voor bedrijven met hogere milieucategorieën. Dat biedt kansen voor duurzamer ruimtegebruik en de herpositionering van ons bedrijventerrein Nijverkamp, waar op dit moment al bedrijven met hogere milieucategorieën zijn toegestaan. Dit gaat bijdragen aan het richting geven van de economische groei van Veenendaal. Daarnaast blijven we uiteraard inzetten op het

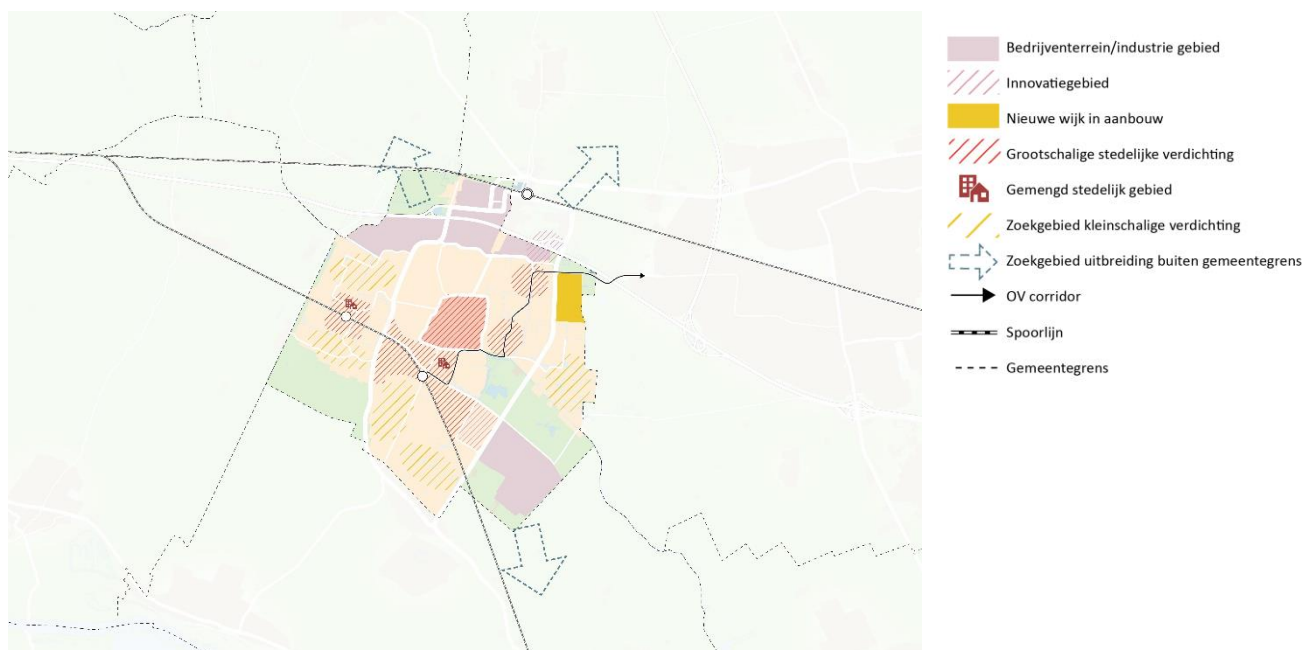
verstevigen van de binnenstad als commercieel hart van Veenendaal en de omgeving. Dit vullen we aan door ook in de binnenstad in te zetten op stedelijk werken. Hiermee creëren we plekken met relatief veel arbeidsplaatsen en stimuleren we de groei van de lokale en regionale mkb-bedrijven. Aangezien het industrieterrein Nijverkamp het enige bedrijventerrein in Veenendaal is waar bedrijvigheid met een hoge milieucategorie is toegestaan, onderzoeken we of deze locatie kan bijdragen aan onze opgave op het gebied van circulariteit. Door circulaire bedrijvigheid te stimuleren, vergroten we de werkgelegenheid en dragen we tegelijkertijd bij aan het behalen van de klimaatdoelen. Circulair ondernemen is gunstig voor bedrijven om in de toekomst te kunnen blijven functioneren, gelet op de verwachte grondstoffentekorten en de bijhorende prijsstijgingen die de jaren naar 2040 alleen maar zullen toenemen.

Energie-infrastructuur

In Veenendaal is de toekomstige energie-infrastructuur een belangrijke uitdaging, waarbij het elektriciteitsnet, maar ook het warmtenet, tot 2050 een aanzienlijke uitbreiding vereist. Het is te verwachten dat de elektriciteitsinfrastructuur moet verdriedubbelen ten opzichte van de huidige situatie. Ook moet er ruimte komen voor de opslag. Dit kan deels gerealiseerd worden op bestaande locaties en door efficiënte en integrale oplossingen, maar in veel gevallen komt er ook behoefte aan ruimte om meer capaciteit op het net te creëren. Zo is de gemeente op het gebied van warmte, en specifiek warmtenetten, bezig met het ontwikkelen van een 'masterplan warmtenetten'. Dit plan onderzoekt waar warmtenetten een plek kunnen krijgen in de gemeente. Het uiteindelijke doel is om dit vast te leggen in een 'warmteprogramma'. Voor de korte termijn lijkt het realistisch dat warmtenetten in 2050 binnen 25-50% van de bestaande stad aanwezig zullen zijn. Dit hangt af van de verdere uitwerking van het masterplan en de afstemming van de benodigde ruimte en infrastructuur. Voor de uitbreiding van de elektriciteitsinfrastructuur in Veenendaal is ook ruimte nodig voor bijvoorbeeld transformatorstations en mogelijk een nieuw of vergroot verdeelstation. Daarnaast is ruimte nodig onder de grond, voor elektriciteitskabels. Dit is essentieel om de toegenomen vraag naar elektriciteit in de toekomst te kunnen verwerken. Het is van groot belang om hierin nauw samen te werken met de netbeheerders, die verantwoordelijk zijn voor het beheer en de uitbreiding van het elektriciteitsnet.

Cultuurhistorie

Buiten de bestaande kwaliteiten in de woonwijken die bijdragen aan een fijne leefomgeving voor onze inwoners, kijken we ook naar andere aspecten die belangrijk zijn voor onze gemeente. We noemen zorg voor de Veenendaalse cultuurhistorie en de archeologische waarden in de grond in het bijzonder. We zien het als onze taak om onze geschiedenis te beschermen, omdat het essentieel is voor het behouden van onze identiteit. Veenendaal heeft een rijke geschiedenis die teruggaat tot de middeleeuwen, en mogelijk zelfs nog verder terug. Gebouwen vormen een tastbare link met het verleden, maar ook archeologische vondsten vertellen verhalen over deze plek en haar vroegere bewoners.

Kaart 2 – Thema Groei

Samenvattende keuzes

- We hebben te maken met een groei van het aantal woningen in Veenendaal en daarmee met een groeiend aantal inwoners. We erkennen dat die groei niet volledig binnen de grenzen van de gemeente kan plaatsvinden. We gaan er daarom vanuit dat deze groei ook gedeeltelijk buiten de huidige gemeentegrenzen van Veenendaal neerdaalt. We kiezen ervoor om in gesprek te gaan met onze buurgemeenten om de zoekrichtingen zoals opgenomen in de Verstedelijkingsstrategie nader te verkennen voor onze verstedelijkingsopgave.
- Op plaatsen waar dit kan en passend is gaan we binnen de bestaande stad ‘verdichten’. Dit is in ieder geval in en rondom de binnenstad en in de Spoorzone. Op deze locaties zijn we al meer stedelijk gaan bouwen en actief op zoek naar mogelijkheden om woningbouw te realiseren. Daarnaast zijn de locaties rondom OV knooppunten geschikt voor verstedelijking. In de gebieden waar we ‘verdichten’ is het uitgangspunt dat dit met multifunctioneel ruimtegebruik gebeurt en met voorkeur voor meerlaagse bouw.
- De groei heeft effect op de bestaande stad. Dit vraagt extra zorgvuldig omgaan met en het reconstrueren van het bestaande groen, water, en infrastructuur. Ook dienen nieuwe structuren te worden ontwikkeld en ingepast.
- Economisch kiezen we ervoor om in lijn met deze voorziene groei ook in te zetten op de groei van werkgelegenheid en bedrijvigheid. Dit doen we door het toekomstbestendig maken van de bedrijventerreinen, met de huidige diversiteit aan bedrijven. Daarnaast verkennen we binnen de regionale samenwerking waar nieuwe bedrijventerreinen kunnen worden ontwikkeld (buiten de grenzen van Veenendaal). Dit vraagt om goede en duurzame verbindingen met deze plekken. Wat betreft de binnenstad zetten we in op een regionaal aantrekkelijke binnenstad die economisch veerkrachtig is en een sterke sociale en maatschappelijke meerwaarde biedt. Tot slot zetten we in op het fysiek zichtbaar maken van onze ICT campus, het realiseren van de SKF-campus en het onderzoeken van de mogelijkheden tot het realiseren van een HBO-ICT vestiging.
- Bij groei hoort ook het uitbreiden en kwalitatief beter maken van de voorzieningen in Veenendaal. Het gaat dan voornamelijk om stedelijke en culturele voorzieningen die ruimte vragen, maar ook om voorzieningen die dat niet direct doen. Te denken valt bijvoorbeeld aan dat er voldoende wijkagenten en jongerenwerkers moeten zijn. Bovendien zorgt groei ook juist voor versteviging van het draagvlak van alle bestaande voorzieningen en detailhandel. Daarnaast heeft elke wijk een basispakket aan voorzieningen op het gebied van dagelijkse boodschappen, zorg, sport en bewegen, cultuur en onderwijs.

- Om de groei te kunnen faciliteren is het op peil houden van de NUTS-voorzieningen noodzakelijk. Meer woningen en bedrijven betekent meer vraag naar elektriciteit, drinkwater en warmte. Het op niveau houden van deze voorzieningen is een voorwaarde voor groei, maar ook dit vraagt ruimte.

Te verwachten dilemma's

- Conform de verstedelijkingsstrategie zoeken we voor ongeveer 5.000 woningen buiten de gemeentegrenzen naar plek om deze te bouwen. Een mogelijk dilemma of kans is dat deze zoekrichtingen vragen om kwalitatieve invulling en een goede koppeling met de bestaande stad. Om deze koppeling te financieren is wellicht een groter woningbouwaanbod nodig dan alleen de invulling van de Veenendaalse behoefte. Mogelijk kan hiermee een extra bijdrage worden geleverd aan de regionale vraag. Hoe kijken we naar de mogelijkheid om, vanuit kwaliteit van de leefomgeving en het woonmilieu, een bijdrage te leveren aan deze regionale behoefte? Een mogelijk dilemma is dat een 'kleinere' ontwikkeling op deze zoekrichtingen niet haalbaar is. In dat geval kan juist Veenendaal niet voorzien in haar eigen woningbehoefte en wordt daarin afhankelijk van de regio.
- Meer woningen vraagt ook meer ruimte voor andere opgaven, zoals economische ruimte, voorzieningen en groen. Is er ruimte op de locaties waar verdicht gaat worden voor deze andere opgaven? Hebben we ook de financiële mogelijkheden om het (maatschappelijke) voorzieningenniveau mee te laten groeien
- Wat betekent de veranderende samenstelling van de bevolking voor de inrichting van de stad? Welk type woningen zijn bijvoorbeeld nodig, welk type vervoer en de nabijheid van voorzieningen bij woningen, enzovoorts.
- Als we voldoende werkgelegenheid willen faciliteren, hoeveel ruimte kost dat dan? Waar is ruimte voor uitbreiding van economische functie? Welke gebieden bieden kansen voor het mengen van functies of juist het meer richten op bepaalde sectoren en innovatie?
- Hoe zorgen we dat we voldoen aan de woonbehoefte van onze inwoners op dit moment en in de toekomst, zonder dat dit negatieve effecten heeft op de leefbaarheid van onze gemeente?
- Hoe verdelen we de ondergrondse ruimte? En waar we geen multifunctionele oplossingen kunnen vinden, geven we daar voorrang aan de wortels van bomen, elektriciteits- en warmteleidingen of parkeergarages?

Duurzaamheid

Om ervoor te zorgen dat de Veenendaalse fysieke leefomgeving niet alleen nu aantrekkelijk is, maar ook voor toekomstige generaties aantrekkelijk blijft, moet iedere ruimtelijke opgave bekeken worden vanuit het oogpunt van duurzaamheid. Duurzaamheid is een breed begrip. In Veenendaal hebben we het begrip duurzaamheid opgedeeld in drie onderdelen: het verantwoord omgaan met grondstoffen en materialen, het verantwoord omgaan met energie en het zodanig aanpassen van onze samenleving dat we de gevolgen van de verwachte klimaatverandering kunnen opvangen. Het in gang zetten van de overgang naar een duurzame stad vereist een integrale aanpak.

Opgaven binnen Duurzaamheid:

Veenendaal is in 2050:

- Circulair
- Energieneutraal
- Klimaatbestendig

Circulair Veenendaal

De landelijke doelstelling van 50% circulariteit in 2030 en 100% in 2050 vraagt om grote veranderingen en een herontwerp van de samenleving. Ook voor Veenendaal. Helemaal als we bedenken dat er de komende jaren in onze stad nog een grote woningbouwopgave ligt en het nodige (gemeentelijke) vastgoed de technische- en/of functionele levensduur heeft bereikt. Om dit aan te pakken is er veel materiaal nodig. Met het dreigende tekort aan grondstoffen en de wetenschap dat onze huidige lineaire economie daarin onhoudbaar is, gaat dat steeds meer knellen. In de huidige (lineaire) economie hebben producten nauwelijks een restwaarde en het kost vaak geld om ervan af te komen. Door het hergebruiken van materialen behouden ze hun waarde en zijn er beperkt nieuwe grondstoffen nodig voor productie. Het positieve bijeffect hiervan is dat we ook minder afhankelijk zijn van de levering van grondstoffen. We richten ons daarom specifiek op vier speerpunten:

- Het verminderen van grondstoffengebruik.
- Het gebruiken van duurzame grondstoffen.
- Het verlengen van de levensduur van producten en onderdelen.
- Het hoogwaardig verwerken van materialen en grondstoffen.

Veenendaal wil in 2050 een circulaire stad zijn: een samenleving waar waardevolle materialen en grondstoffen worden hergebruikt, geen afval wordt geproduceerd en de levensloop van producten zo lang mogelijk is. Als gemeente hebben wij hierin een belangrijke kartrekkersrol, maar op het gebied van afvalverwerking ook een wettelijke rol. We zetten als inzamelaar van huishoudelijk afval in op de transitie van afval naar grondstof. De transitie naar een circulaire stad biedt veel kansen voor Veenendaal, maar er dient voldoende ruimte beschikbaar te zijn om die kansen te verzilveren. Met name op de bedrijventerreinen liggen kansen, omdat daar nieuwe, circulaire bedrijven kunnen landen en de huidige bedrijven onderdeel uit kunnen maken van de circulaire transitie wanneer zij de ruimte daarvoor krijgen.

Energietransitie

Een groot deel van de huidige CO₂-uitstoot komt door energieopwekking uit fossiele bronnen: elektriciteit, verwarming op aardgas en rijden op benzine en diesel. We zitten in een transitie naar een duurzaam energiesysteem zonder CO₂-uitstoot. Het is de taak van de gemeente om deze omschakeling naar duurzame woningen en bedrijfspanden zo goed mogelijk te regisseren, te ondersteunen én de beweging verder te laten groeien. En uiteraard ook om te zorgen dat iedereen mee kan doen, ook mensen die zelf niet of minder kunnen investeren.

Op het gebied van de warmtetransitie (overstap naar geheel aardgasvrij in 2050) heeft de gemeente een regierol. De gemeente bepaalt samen met bewoners welke buurten wanneer aardgasvrij worden, en met welke techniek de woningen verwarmd worden. Daarbij zijn er twee hoofdsmaken: warmtenetten (collectief) en losse warmtepompen (individueel). Duurzaam gas speelt naar verwachting een kleine tot geen rol vanwege de beperkte beschikbaarheid. Dit betekent een ingrijpende verandering aan de infrastructuur en openbare ruimte én aan alle woningen en gebouwen in Veenendaal. Ook vraagt dit een aanzienlijke aanpassing van het elektriciteitsnet.

In 2050 heeft Veenendaal een betrouwbaar, duurzaam, betaalbaar en rechtvaardig energiesysteem. Dit betekent dat we in 2050 alleen nog energie opwekken uit duurzame bronnen en niet meer afhankelijk zijn van fossiele bronnen, zoals aardgas. De energietransitie is nodig om binnen de verstedelijking en uitbreiding van de woningen, bedrijvigheid en nieuwe technologie te voldoen aan de vraag. Er wordt een groot beroep gedaan op de energienetwerken zowel boven als onder de grond. De ruimte in Veenendaal is beperkt. Veenendaal is compact en dichtbebouwd met weinig buitengebied. Hierdoor is intensieve samenwerking met de regio belangrijk.

Qua warmtebronnen ligt de potentie in Veenendaal vooral bij zonnewarmte, thermische energie uit oppervlaktewater, bodemenergie (ondiep), restwarmte van de rioolwaterzuiveringsinstallatie en warmte door koeling van gebouwen. De bestaande (collectieve) stookcapaciteit voor houtachtige biomassa zou eventueel ingezet kunnen worden als transitiebrandstof en kan dienen als tijdelijke voeding voor een warmtenet. We voegen geen nieuwe collectieve stookcapaciteit voor houtachtige biomassa toe. Regionaal zijn er kansen op een geothermie-bron.

Klimaatbestendig Veenendaal

In Veenendaal merken we de gevolgen van de klimaatverandering. Zo is er regelmatig wateroverlast op straat en in tuinen na een heftige regenbui. En een groot aantal bomen moet worden vervangen, doordat ze aangetast zijn door ziektes en infecties en/of ze overleefden de droogte van de afgelopen jaren niet. Delen van Veenendaal zijn versteend en bieden weinig schaduw op wandel- en fietsroutes. Dit leidt tot hittestress, verdroging en wateroverlast. Investeren in klimaatadaptatie biedt kansen voor een veiligere, gezondere, en groenere stad.

Veenendaal wil in 2050 volledig klimaatbestendig zijn. Om in 2050 een klimaatbestendige stad te zijn moeten we ons voorbereiden op wat nodig is om de gevolgen van het klimaat tot een minimum te beperken. Een robuuste inrichting is het fundament voor een klimaatbestendige stad waarbij expliciet rekening gehouden dient te worden met veranderende randvoorwaarden en uitgangspunten. De afgelopen jaren hebben we ons vooral gericht op de zorg om wateroverlast te voorkomen. In de komende jaren richten we ons ook op het beperken van de overlast door hitte en droogte en het bevorderen van de biodiversiteit door het vergroenen van de leefomgeving. Dit heeft dan ook sterk te maken met de keuzes die we maken op het gebied van 'groen', zoals hierboven benoemd. Wanneer we verder invulling geven aan het inrichten van een klimaatbestendige leefomgeving, staat de leefbaarheid voorop. De keuzes en activiteiten zijn gekoppeld aan drie inhoudelijke doelen:

1. Het creëren van een koele en aangename leefomgeving;
2. Een robuust bodem- en watersysteem;
3. Een stad die kan omgaan met extreme weersituaties

Te verwachten dilemma's

- Klimaatveiligheid vraagt om ruimte voor groen en blauw om hittestress en wateroverlast tegen te gaan. Waar vinden we de ruimte voor deze opgaven?
- Hoe gaan we de groeiende stad voorzien van voldoende duurzame energie? Is er ruimte voor diversificatie van energie? Waar is die ruimte dan? Op welke verdeling van opwek van energie zetten we in? Hoe gaan we om met alle ruimtevragen in de ondergrond?
- Een circulaire economie vraagt ruimtelijke keuzes, onder andere meer ruimte voor opslag en verwerking van materialen. Waar gaan we die ruimte vinden?
- Waar is voldoende ruimte om te Bewegen Ontmoeten Sporten en Spelen?

Mobiliteit

Het mobiliteitsnetwerk in de regio heeft nu al een groot aantal knelpunten, zowel binnen de regio als in de aansluitingen op het stedelijk netwerk Nederland. De groei van het aantal woningen gecombineerd met een groei van de economie, maakt de druk op de wegen alleen maar groter. We kiezen er in de verstedelijkingstrategie voor om mensen in de regio te laten reizen op de slimste en schoonste manier. Door zoveel mogelijk te bouwen in de bestaande kernen en steden creëren we nabijheid van wonen, werk en voorzieningen. Inwoners worden daarmee gestimuleerd om eerder te kiezen voor fietsen en openbaar vervoer in plaats van voor de auto. In Veenendaal willen we een mobiliteitssysteem creëren dat niet alleen op de auto gericht is, maar ook ruimte maakt voor andere vormen van vervoer, zoals openbaar vervoer, fietsen en wandelen. Door mobiliteit in Veenendaal slimmer en duurzamer te organiseren, maken we de stad toekomstbestendig en aantrekkelijk voor haar inwoners en bezoekers.

Opgaven binnen mobiliteit:

- De groeiende stad optimaal bereikbaar houden.
- Verbeteren van de fietsinfrastructuur.
- Gezond, duurzaam en veilig vervoer stimuleren en de autoafhankelijkheid verminderen.

Fiets

We willen fietsgebruik verder stimuleren door het fietsnetwerk in Veenendaal uit te breiden en te optimaliseren. Fietsen is een gezonde, milieuvriendelijke en efficiënte manier van vervoer, vooral voor kortere afstanden binnen de stad en naar naburige gebieden. De infrastructuur voor fietsers kan verbeterd worden door bijvoorbeeld meer veilige fietsstraten en goed aangegeven routes te creëren, maar ook meer fietsparkeervoorzieningen te realiseren. Ook zorgen we voor voldoende schaduw op belangrijke fietsroutes. Dit versterkt tegelijkertijd de groene infrastructuur van de stad. Dit maakt het gebruik van deze vervoersmiddelen sneller, veiliger en aangenamer. De opkomst van elektrische fietsen, fatbikes en toekomstige snelle vervoersmiddelen vraagt om een doordachte, veilige inrichting. Ook in relatie tot andere weggebruikers. Juist de compactheid van Veenendaal, maar ook de nabijheid van diverse voorzieningen in de omgeving, biedt kansen om het fietsgebruik nog verder te stimuleren. Op dit moment wordt de auto nog veel gebruikt voor verplaatsingen binnen Veenendaal. Wanneer een deel van deze ritten met de fiets kan worden gedaan, zorgt dat al voor een enorme kwaliteitswinst op de doorstroming van de wegen, maar bovenal voor een verbetering van de leefomgeving door minder luchtvervuiling en geluidsoverlast.

Voetganger

We willen wandelen stimuleren door ook het wandelnetwerk in Veenendaal uit te breiden en te verbeteren. Dit vooral voor de korte afstanden binnen de wijk. Door het creëren van veilige, aantrekkelijke en groene wandelroutes willen we inwoners aanmoedigen om voor korte verplaatsingen de auto niet te gebruiken, maar juist te kiezen voor wandelen. Dit draagt bij aan zowel een gezondere leefstijl, vermindert de verkeersdruk en de milieubelasting. Een belangrijk aspect van het verbeteren van de wandelinfrastructuur is het aanleggen van goed verlichte en veilige wandelpaden die de verschillende wijken met elkaar verbinden. Onze inwoners kunnen te voet, of met de scooter of rollator, naar lokale voorzieningen gaan, zoals winkels, scholen, parken en openbaar vervoerstations. Het verbeteren van de toegankelijkheid van deze routes is essentieel, zodat niet alleen volwassenen, maar ook ouderen, ouders met kinderwagens en mensen met een beperking gemakkelijk kunnen wandelen.

Openbaar vervoer

Het gebruik van openbaar vervoer is een belangrijk onderdeel voor duurzame mobiliteit in Veenendaal, maar als gemeente hebben we relatief weinig grip op het OV-aanbod. Toch kunnen we als gemeente en regio

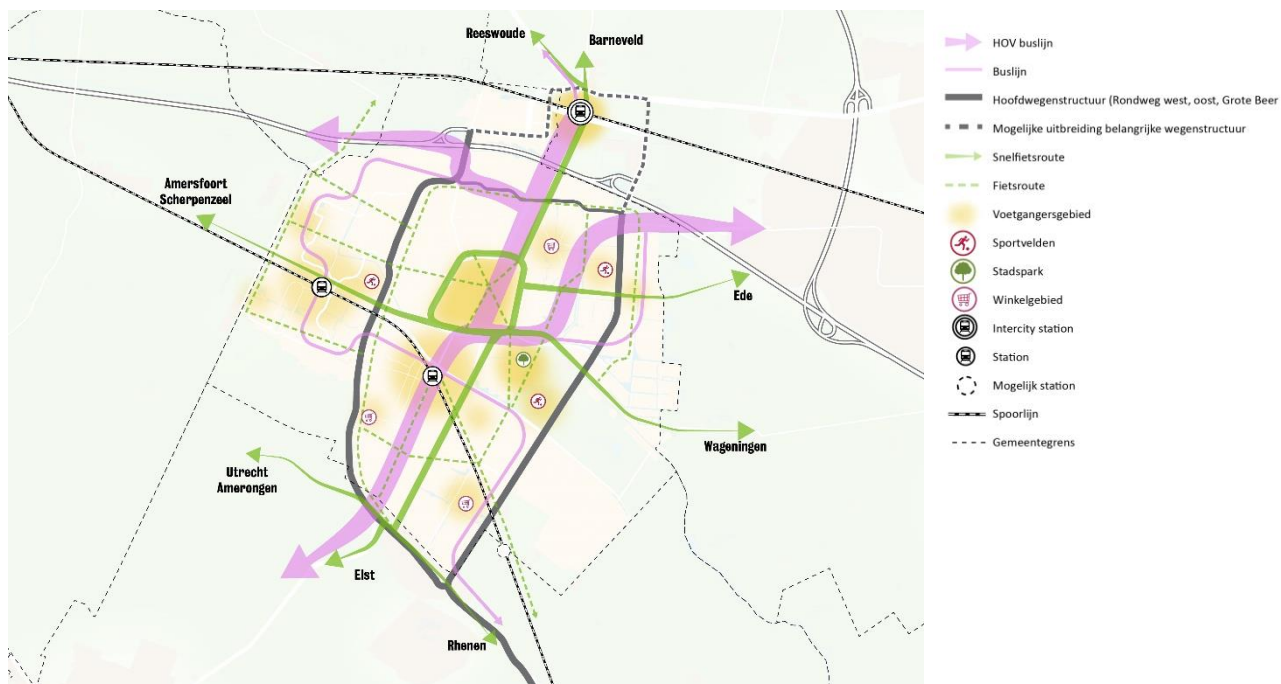
een belangrijke rol spelen door de juiste randvoorwaarden te creëren en actief in gesprek te gaan met OV-vervoerders en opdrachtgevers om het OV-gebruik van onze inwoners te verhogen. Een belangrijke strategie is het ontwikkelen van aantrekkelijke woon- en werkgebieden rondom OV-stations. Hierdoor creëren we dichtbevolkte, goed bereikbare gebieden die het voor onze inwoners gemakkelijker maken om de bus, de trein en de fiets te gebruiken. Gebieden met meer inwoners zijn een aantrekkelijke basis voor OV-vervoerders en helpen bestaande OV-stations en buslijnen te behouden. Dit zorgt voor een afname van de verkeersdruk, een betere luchtkwaliteit en een duurzamer vervoerssysteem, terwijl we tegelijkertijd de bereikbaarheid en de leefbaarheid van de stad verbeteren.

Auto

In Veenendaal willen we een balans vinden tussen het belang van de auto in het dagelijks leven en het bevorderen van gezondere en goedkopere vormen van mobiliteit. Een belangrijke maatregel waar we op inzetten is het verbreden van de rondwegen en aanpassen van kruispunten om zo de doorstroming te bevorderen en de bereikbaarheid van Veenendaal te behouden of zelfs te versterken. Om de leefomgeving te verbeteren en parkeerknelpunten op te lossen, hanteert de gemeente de standaardbenadering 'beïnvloeden, benutten, beprijzen en bouwen'.

- *Beïnvloeden*: Dit staat voor het beïnvloeden van de parkeervraag. Zo kan het stimuleren van alternatieve vervoerswijzen leiden tot een lagere parkeervraag. Voorbeelden van alternatieve vervoerswijzen zijn het openbaar vervoer, de fiets en lopen. Ook deelmobiliteit aanbieden kan de parkeervraag beïnvloeden.
- *Benutten*: In Veenendaal zijn verschillende soorten parkeervoorzieningen aanwezig, zowel publiek als privaat. De parkeerplaatsen in deze voorzieningen worden niet op alle momenten van de dag volledig benut. De gemeente zet in op een maximale benutting.
- *Beprijzen*: Parkeerregulering invoeren of uitbreiden is een vorm van beprijzen. Er zijn verschillende redenen om parkeren te beprijzen; de parkeerdruk en -overlast verlagen, de juiste doelgroep op de juiste (parkeer)plaats laten parkeren en financiering uitbreiding parkeercapaciteit/ parkeerhubs (o.a. in Het Ambacht).
- *Bouwen*: In de stedelijke nieuwbouwwijken willen we het parkeren clusteren en meerlaags oplossen.

In de bestaande woonwijken zoeken we actief naar creatieve oplossingen voor dubbelgebruik van de ruimte, zoals het verwerken van waterberging in parkeerkoffers, het vergroenen van parkeerplaatsen en het creëren van doorwortelbare ruimte onder verharding. Ten slotte richten we ons op veilige verkeersinfrastructuur, zodat voetgangers, fietsers en automobilisten zich op een veilige manier door Veenendaal kunnen bewegen.

Kaart 3 – Thema Mobiliteit

Samenvattende keuzes

- We stimuleren en faciliteren onze inwoners, werknemers en bezoekers om te fiets te pakken door:
 - a) Het versterken van het doorfietsnetwerk in de regio zodat er goede verbindingen ontstaan naar Ede, Wageningen, Rhenen, Reeswoude, Utrecht, Amersfoort en richting Ederveen/Barneveld;
 - b) Het versterken van het hoofdfietsnetwerk in de stad met name door kwaliteitsverbeteringen, verbeteringen op het gebied van verkeersveiligheid en enkele ontbrekende schakels toe te voegen.
- We kiezen voor een veilig en groen lokaal loopnetwerk, waarmee we onze inwoners willen stimuleren om korte afstanden te wandelen, maar ook om te bewegen of sporten. Ons netwerk is daarnaast ook toegankelijk en bereikbaar.
- Hiermee is te fiets of te voet, of met scootmobiel of rollator, de betere manier om te verplaatsen binnen Veenendaal. Daarmee stimuleren we het gebruik van gezonde en duurzame mobiliteit ten opzichte van niet-duurzame mobiliteit.
- We faciliteren autopendel van binnen naar buiten Veenendaal en visa versa door te sturen op verbetering van de verkeerscirculatie. Een goede en veilige doorstroming op het hoofdwegenet (beide rondwegen en de A12). We sturen op verkeerscirculatie en verkeersreductie als sprake is van ongewenste effecten van verkeer (luchtkwaliteit, leefomgeving, geluid, verkeersonveiligheid)
- De autoverplaatsingen van inwoners, bezoekers, werknemers blijven we faciliteren. Afhankelijk van de plek in de stad gebeurt dit op verschillende manieren.
- We kiezen ervoor om de stad zo in te richten dat het draagvlak voor een hoogwaardig OV-netwerk voor reizen binnen en buiten Veenendaal ondersteund wordt.
- Vanuit gezond, duurzaam, veilig stimuleren we het verduurzamen van de mobiliteit en zetten we in op deelmobiliteit.

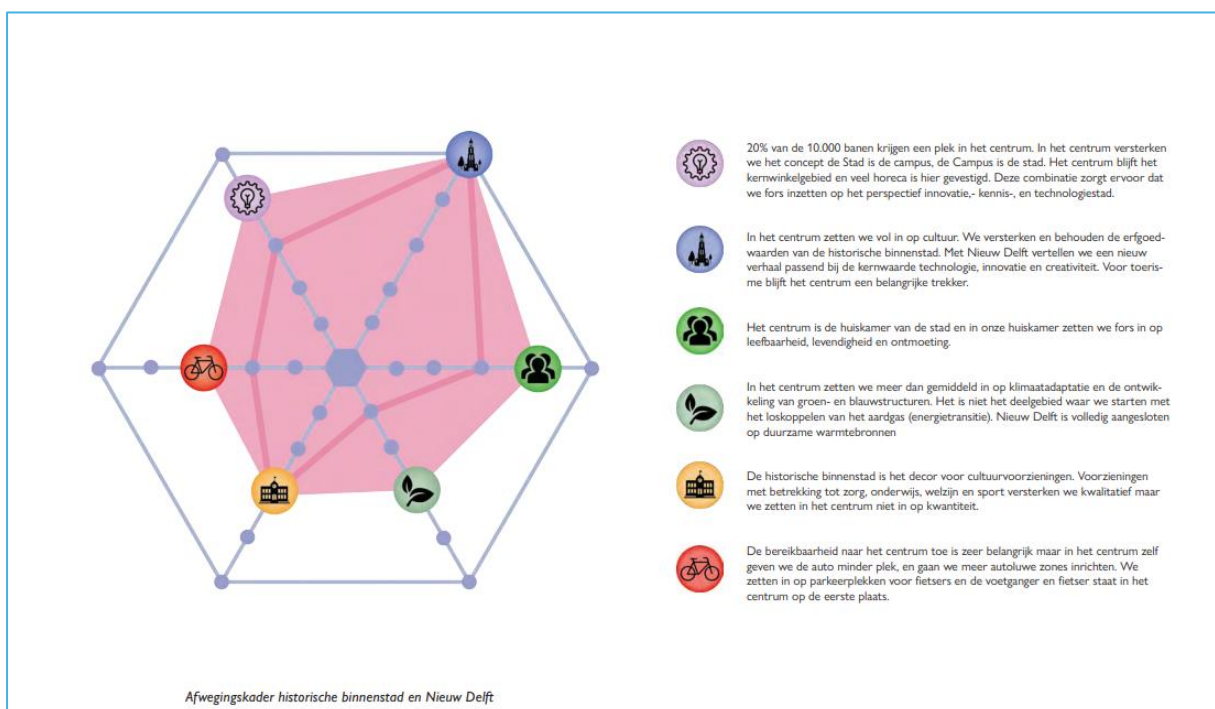
Te verwachten dilemma's

- Willen we inzetten op de auto of op schoon en gezond vervoer? Er moet een keuze worden gemaakt, want niet alles kan even belangrijk zijn. Indien wordt ingezet op lopen, fietsen en OV kan dat betekenen dat er minder ruimte komt voor de auto of dat snelheden omlaag gebracht moeten worden. Wat is de mobiliteitsstrategie van Veenendaal?

Hoofdstuk 5 – Afwegingskader

Het voorgaande hoofdstuk geeft op hoofdlijnen weer wat de verschillende ontwikkelingsrichtingen zijn voor Veenendaal. Hoewel deze onderwerpen spelen voor de hele gemeente, landen ze niet in elke wijk op dezelfde manier. Ook hebben ze per gebied niet per se dezelfde prioriteit. Veenendaal is één stad, maar opgebouwd uit verschillende buurten en wijken met eigen kenmerken. Dit willen we behouden en waar nodig versterken. We kiezen ervoor om bij de Omgevingsvisie op wijkniveau de betekenis van de richtinggevende uitspraken uit te werken en op de fysieke ruimte toe te passen. En daarmee ook een gevarieerd beeld van de toekomstige inrichting van Veenendaal te maken. Per wijk verschillen de mogelijkheden, het karakter en de keuzes. Om deze belangen af te kunnen wegen werken we per gebied in Veenendaal een afwegingskader uit voor nieuwe ontwikkelingen en herontwikkelingen van de openbare ruimte. Deze afwegingskaders worden onderdeel van de omgevingsvisie. Dit verhoogt de bruikbaarheid van de omgevingsvisie als toetsingsinstrument voor nieuwe ontwikkelingen en daarmee kunnen we als gemeente beter sturen op gewenste ontwikkelingen.

Het afwegingskader zal nog verder uitgewerkt moeten worden, maar we denken hierbij aan bijvoorbeeld het afwegingskader in de Omgevingsvisie van Delft. Zij hebben de gemeente verdeeld in gebieden en de zes doelen uit hun omgevingsvisie per gebied een prioriteit gegeven. Hierdoor ontstaat een afwegingskader in de vorm van een zeshoek waarnaast zij ontwikkelingen leggen. Hieronder is een afbeelding opgenomen uit de Omgevingsvisie Delft 2040 om een indruk te geven van het afwegingskader dat deze gemeente gebruikt voor het toetsen van ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving en bij het inrichten van de openbare ruimte.

Indruk van afwegingskader gemeente Delft – Omgevingsvisie Delft 2040